

Kmetijski list

Glasilu „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno K 25.—
 pololetno „ 13.—
 Posamezna številka „ 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnajaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1.—
 uradne razglase „ 1:50
 reklame „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Kmet kmeta!

Od raznih strani, zlasti od klerikalcev, se trobi, da je geslo „Kmet naj voli kmeta“, nezmyselno. Radi naglašajo, da se s tem hoče odstraniti duhovnike iz parlamenta. To pa ševeda ni res. Kmetje stojimo na stališču, da bodi enaka pravica za vse. Tudi duhovniki so lahko državni poslanci. Ali tega, da bi kmet odstopil svoje pravice na korist komu drugemu, tega pa ne sme nihče zahtevati in naj bo to advokat ali duhovnik. Vsaj so gosposki stanovi do danes uživali in še danes uživajo to prednost na škodo kmeta.

Kolikor kak stan ob volitvah dobi glasov, toliko naj pa ima zastopnikov. V tem oziru ne smemo pozabljati, da „je Bog brado najpreje sebi ustvaril“.

Gospoda s svojim časopisjem vred silno rada poudarja, da kmet ni sposoben za parlament. Mi pa pravimo, da imamo dovolj inteligentnih kmetov, še dosti boljših kot je marsikateri sedanjji gosposki poslanec ali celo kak minister. Zato pa tudi hočemo, da kmeta zastopa kmet.

Zlasti, kadar gre za kmetijska vprašanja, bo vedel o njih le kmet odločati. Ne rečemo, da nima eden ali drugi izmed gospode poštene volje dobro delati za kmeta, toda če njegovih zahtev in težav ne razume, je pač tudi vsaka dobra volja — zastonj. Kaj bi gospoda rekla, ako bi naenkrat kmet hotel kot kazenski zagovornik zastopati obtoženca pred sodiščem, ali pa namesto duhovnika brati mašo, ali namesto sodnika izrekaty obsodbe, ali namesto stavbnega inženjerja graditi velike stavbe, ali namesto zdravnika zdraviti ljudi, ali namesto živinozdravnika zdraviti živino? Ves svet bi se smejal. Zato pa tudi mi energično zahtevamo, naj se v kmetijske zadeve absolutno nihče drugi ne vtika kot samo tisti, ki je za to upravičen in sposoben.

Navedemo naj samo en značilen vzgled iz zadnjih dni. Politika o izvoznih carini je v rokah poslancev in ministrov, ki o kmetijstvu niti pojma nimajo, nekaj silno kvarnega.

Gori ob nemškoavstrijski meji na Štajerskem in v Prekmurju imamo mnogo zgodnejša sadja in vina. Na izvoz sadja in vina je bila odrejena visoka izvozna carina, ki jo mora kmet plačevati. Zlasti češenj je bilo toliko, da je bilo popolnoma nemogoče, da bi se jih moglo pravočasno doma v Sloveniji porabiti. Žganja tudi ni kazalo iz njih kuhati, ker je žganjekuha omejena in silno obdačena.

„Samostojna kmetijska stranka“ je zato odposlala v Beograd posebno deputacijo, ki naj bi izposlovala prost izvoz sadja in vina v Gradec, na Dunaj in na Češko, kjer bi se bilo vse to dobro prodalo in bi bila odpadla potreba kuhanja strupenega žganja. Ta deputacija je tudi dr. Korošec obrazložila kmetijske zahteve in zahtevala prost izvoz za tako sadje, da ne bi šlo doma v nič, in se je pritožila proti visoki izvozni carini, ki zadeva kmeta v obliki silno občutnega in neopravičenega davka. Dr. Korošec je rekel deputaciji: „Zakaj pa me prej niste o tem obvestili? Morda bi se bilo v tem primeru lahko odpravilo carino!“ Mi pa rečemo, da

bi moral dr. Korošec, ki nastopa kot kmetijski poslanec in minister, sam vodeti in to še celo, ker je iz prizadetega kraja doma. Zakaj pa sodi v Beogradu? To bi bili morali vodeti tudi vsi drugi poslanci in ministri. Toda kako naj to vedo, ker nimajo o kmetijstvu nobenega pojma. Vsak poslanec in vsak minister mora vodeti, kake posledice utegnejo imeti vsak odlok, vsaka odredba, vsak zakon itd., preden jih odobri, ne da bi se čakalo, kdaj prijoka v Beograd kaka deputacija in pove, kakšno škodo bo moral utrpeti kmet, če se to ali ono izvede. Take odredbe odpravljati šele takrat, ko se kaj takega zve, je prepozno.

Dragi tovariši kmetje! Že iz tega morate izpredvideti, kdo naj zastopa kmeta in katera politična stranka je za kmeta, katera je kmetova stranka. Ta stranka je tista, ki jo je ustanovil kmet zase, in v kateri ima besedo samo kmet.

Take stranke so „Samostojna kmetijska stranka za Slovenijo“ in njeni srbski in hrvatski posestrimi.

Kmet bo zato volil kmeta. Gospoda bo pa v delu za napredek kmetijstva in države pritegnil v toliko, kolikor bo sam videl, da je prav, a ta gospoda bo morala biti res tudi za kaj. Gospode, ki hoče imeti samo vajeti v rokah, pa ne maramo!

Proračun in davčne reforme.

Medtem ko smo vsi z napetostjo pričakovali, da bo po dolgi krizi sklicano narodno predstavništvo obravnavalo državni proračun za leto 1920./21. in da se bodo v njem stavljene zahteve in davčna bremena reducirala na ono mero, ki je za gospodarske kroge sprejemljiva in znosna, so „Službene Novine“ prinesle dne 25. avgusta 1920. naredbo, v kateri se z neznatnimi izpremembami uveljavlja državni proračun za tekoče leto. Pod to naredbo sta podpisana prestolonaslednik Aleksander in finančni minister Kosta Stojanović; pod njihovima podpisoma pa stoji v oklepaju opomba: „sledje podpisi ministrov“. Čudno se nam je zdelo, da se baš pri tako važnem naredbenem zakonu tako štedi s papirjem, ko so navadno pri imenovanju vsakega manipulanta podpisani vsi ministri. Da naša sumnja ni bila brez poviada, se je pokazalo nekaj dni pozneje. Ze dne 26. avgusta je prinesla beograjska „Politika“ vest, da sta člana narodnega kluba dr. Trifković in dr. Kovačević podpisala proračun s sledečo opombo: „V podpis predloženi proračun ne sme stopiti v veljavo dotlej, da ali finančni ali pa posebni odbor ne popravi mnogih pomanjkljivosti in ne odpravi silnih nepravilnosti na posameznih pokrajinah in posebno, dokler se ne izpremenijo členi 137., 56. in 57., 12., 13., 52., 160., 7. in 19. Poslanec „Narodnega kluba“ se zdi, da se s temi naredbami ugoduje davčnim obveznikom v Srbiji na škodo onih v ostalih pokrajinah, katerim se predpisujejo daleko večja bremena. Vendar podpisujejo naredbo proračuna pod navedenimi rezervami kot neodgovorni akt državne potrebe“. Nekaj dni pozneje smo izvedeli od dobro poučene strani, da tudi sloven-

ska ministra gg. dr. Korošec in dr. Kukovec še nista podpisala proračuna.

Torej po komaj doseženem sporazumu zopet kriza, in sicer težka, globoka kriza zaradi proračuna. Razumemo položaj poslancev, ki uvidevajo na eni strani vso dezolatnost državnih financ vsled nerednega reševanja proračunskih dvanajstlin, na drugi strani pa razumemo njih strah pred posledicami proračuna zaradi bližajočih se državnozbornskih volitev. Tudi najbolj demagogičnemu poslancu ne bo stališče lahko, priti med narod po tolikih gospodarskih razočaranjih, kaj jih je od ujedinenja doživel ljudstvo v Sloveniji; ne bo mu lahko zagovarjati dosedanjega načina gospodarjenja z državnim denarjem, ko bodo že v septembru razpisani novi davki in bodo vsi pridobitveni sloji, predvsem pa trgovstvo, industrija in obrt, poznali zahteve novega proračuna.

Slovenija naj da za tekoče proračunsko leto 1920./1921. državi sledeče dohodke:

1. carine in carinskih postranskih pristojbin	160— mil. K
2. trošarine	52— „ „
3. dobička pri denarju	36— „ „
4. obratnega davka 160— mil. K	
5. neposrednih davkov in doklad	362-9 „ „
6. specialne trošarine	4-1 „ „
7. taks	54-9 „ „
8. monopolov	552-9 „ „
9. izrednih dohodkov na davkih	16— „ „
10. prometne naprave 106-6 „ „	
11. pridobitne naprave	1-2 „ „
12. državno nepremično imetje	202-8 „ „
13. dohodkov iz zakladov	1— „ „
14. izrednih prometnih dohodkov	10-7 „ „
15. različnih drobnih dohodkov	12-6 „ „
torej skupno 1733-7 mil. K	

kar pomeni pri prebivalstvu Slovenije (1-2 milijona ljudi) povprečno 1450 kron državnih dohodkov od glave.

Proti lanskoletnemu proračunu so se posamezni davki, pristojbine in dohodki zvišali na sledeči način:

- 1.) Carina od 42 milijonov na 160 milijonov, torej za 118 milijonov ali dvakratno vsoto, ker se je medtem zlata agio-doklada zvišala od 320 na 700 kron.
- 2.) Trošarina je za nas popolnoma nov davek, ker smo dosedaj imeli avstrijske užitniške davke, ki so bili mnogo manjši kot naši novi.
- 3.) Dobitek na denarju je narastel od 7½ na 36 milijonov kron.
- 4.) DAVEK NA POSLOVNI OBRAT je popolnoma nov in se bo plačeval pod sledečimi modalitetami:
 Plačujejo ga vsa trgovska, industrijska in obrtna podjetja kakor tudi vse pravne in fizične osebe, ki so po posebnih zakonih posameznih pokrajin obvezane plačevati davek od podjetja in dohodnino iz podjetja. DAVEK SE POBIRA: 1.) Od oseb, ki prodajajo blago na debelo ali na

drobno, živilne predmete ali sploh kake druge predmete od denarne vrednosti faktično izvršene prodaje. To velja tudi za vse prodaje debele živine, za katero se izdajajo živinski potni listi. 2.) Od podjetnikov, stavbenikov, dobaviteljev, arendatorjev in sploh od oseb, ki vršijo trgovske dobave po skupni višini storjenih vrednosti njih dobavnih, oziroma podjetniških poslov. 3.) Od bankirjev in menjalcev po stvarni višini storjenih poslov. 4.) Pri privatnih posojilodajalcih po celotni vsoti posojil, ki so bila dana na obresti ali brez obresti. 5.) Pri akcijskih družbah in denarnih zavodih po celotni vsoti, ki je izkazana v bilanci kot brutto-dobiček.

Osvobojeni pa so od plačevanja davka: 1.) Izvoznika podjetja, dokler bodo plačevala izvozno carino. Drugače pa plačajo 1% vrednosti izvoženega blaga. 2.) Poljedelci za prodajo svojih lastnih produktov, izvzemši veliko živino. 3.) Narodna banka, uprava fondov, kmetijske in konsumne zadruge, produktivne in vse druge zadruge, ki dobička ne delijo, kakor tudi dobrodela društva, ki ne delajo za dobiček.

DAVEK NA POSLOVNI OBRAT znaša: 1% od vsote dejansko izvršene prodaje blaga, ki se ne smatra za luksuz, ali na vsoto vrednosti zaključenih poslov, oziroma na celokupno vsoto denarja, ki je v katerikoli obliki izdan na obrestovanje. — 2% od vsote izvršene prodaje luksuznega blaga in alkoholnih pijač; od vsote kosmatega dobička pri denarnih zavodih in akcijskih družbah brez ozira na to, ali so te družbe na osnovi posebnih zakonov oproščene plačevanja rednih davkov ali ne. Predmete, katere je smatrati za luksuz, bo določil finančni minister.

Podjetnik, ki ima podjetja različnih vrst, bo plačal davek za vsako vrsto obrata posebej. Obvezniki morajo v ta namen voditi posebno knjigo, katero bo predpisal finančni minister in v katero morajo vključiti vse nakupe in prodaje, oziroma izvršena naročila ali izdani denar in dnevno vključiti vrednost storjenih poslov. Knjiga mora biti paginirana, redno vodena, brez popravkov in pripisov. Vsi obvezniki morajo koncem vsakega meseca, najpozneje do 15. dne bodočega meseca, predložiti finančnemu oblastvu izpis iz te knjige ter obenem položiti pripadajočo vsoto davka. Denarni zavodi in akcijske družbe bodo plačale davek za leto 1920. po bilanci za leto 1919., in sicer polovico kot kosmati dobiček izkazane vsote takoj, oziroma najpozneje do 15. dne po rednem letnem občnem zboru. Leta 1921. bodo obdavčeni po bilanci za leto 1920.

Na koncu vsakega leta morajo obvezniki vsoto preostalega blaga prepisati po nabavni ceni na novo leto, kar morajo dokazati po priloženem popisu blaga, v katerem morajo označiti vrsto in količino blaga. Davčna oblastva imajo pravico v svrhu kontrole zahtevati tudi prepise vseh drugih knjig in smejo vsako neizpolnitev predpisanih zahtev kaznovati s 500 do 5000 dinarji.

Pri državnih dobavah se bo ta davek odračunal pri izplačilu dobave, v prometu z govejo in drugo živino pa pri izdaji živinskih potnih listov.

To so določila o davku na poslovni obrat, ki jih obsegajo členi 110. do 126. finančnega zakona. Ta davek je stopil s 25. avgustom 1920. v veljavo in se bo začel pobirati, kakor hitro izda ministrstvo za finance zadevni pravilnik za davčne urade.

DAVEK NA POSLOVNI OBRAT je bil sedaj po vojni vpeljan na Francoškem, na Češkem, v Italiji in v Avstriji, toda povsod s precejšnjimi modifikacijami, kakor so pač zahtevale tamšnje posebne gospodarske razmere. DAVEK ZADENE SAMO TRGOVSTVO. Kmetovalcev, industrije in združništva ne zadene. Proračunan je za Slovenijo enako visoko kot vsi carinski dohodki: na skoro pol milijona kron dnevno.

Neposredne davke in doklade, ki so bile lansko leto za Slovenijo proračunane na 37-4 mil. kron, preliminira letošnji proračun na 362-9 milijonov. Torej ne samo, da moramo plačati te davke po dinarski računski bazi, se je še te postavke mnogokratno povišalo. Proračun predpisuje v členu 145. na 29. strani za Slovenijo sledeče izpremembe v obstoječem davčnem ustrojstvu:

Postavka za zemljiški davek se ugotavlja brez kakršnegakoli odbitka „na 20% davčne postavke, katera se poviša na štirikratni čisti katastralni dohodek“. Na podlagi tako odmerjenega davka se bo pobirala namesto dosedanje vojne in deželne doklade v višini 80%, oziroma 55, 70, 80%, enotna državna doklada 150%.

Od štirikratnega čistega katastralnega dohodka se bo odmeril tudi 2%ni dodatek za elementarne škode in melioracije.

Davčne postavke se proti lestvici razrednega hišnega davka po državnem zakonu z dne 9. februarja 1882., št. 17, in za nove hiše po zakonu z dne 28. decembra 1911., drž. zak. št. 242, oziroma z dne 23. januarja 1914., drž. zak. št. 14, in tarifne najemnine (§ 5., lit. a, zakona z dne 9. februarja 1882., št. 17) povišujejo trikratno.

Za hišnonajemniški davek se ugotavlja davčna postavka od faktične ali odmerjene hišne brutto-najemnine za dovoletje 1921./1922. za 20% za Ljubljano in Zader brez vsakega nadaljnjega popusta. Za leto 1920. se imajo hišnonajemniški davek in avtonomne doklade za Ljubljano odmeriti po dosedanjih predpisih. Za druga mesta, v kolikor sploh spadajo pod hišnonajemniški davek, in za stavbe v najemu se določa že za leto 1920. davčna postavka na 12 brutto hišne najemnine brez vsakega popusta. S tem se ne izpreminjajo posebne postavke na hišne najemnine, ki veljajo za nove stavbe po tarifah A, B, C zakona z dne 28. dec. 1911., drž. zak. št. 242.

Namesto dosedanjih deželnih doklad (55, 70 in 80%) se bo pobiralo od novo izračunanih hišnih davkov enotno državno doklado 70% in za mesto Ljubljano 60%.

Odmera splošnega pridobinskega davka se ima za leto 1920. izvršiti tako, kakor se je izvršila za leto 1919., vendar se imajo postavke štirikratno povišati. Torej z drugimi besedami: pridobnina se ima plačati v dinarjih.

Naši shodi in sestanki.

V nedejo dne 3. oktobra po drugi sveti maši ob enajstih priredi „Samostojna kmetijska stranka“ pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah tabor.

Kmetje Slovenskih goric! Pridite zanesljivo vsi na ta tabor, da slišite poročila o položaju, v katerem se nahajata država in kmetski stan, ter da potem presodite sami z lastnim razumom ves položaj!

Okrajni shod za Šoštanj sklicuje „Samostojna kmetijska stranka“ za nedejo dne 26. septembra ob devetih v hotel Vasle (Jugoslavija) v Šoštanju. Prav ta dan popoldne ob treh bo shod tudi v Velenju v gostilni g. župana Josipa Skaze.

Kmetje, kmeticie in kmetski delavci vsega šoštanjkega okraja, udeležite se zborovanja v Šoštanju, zlasti pridite iz okoliške občine, potem iz Topolšice, St. Florijana, Šmartna na Paki, Bele vode, Zavadne in St. Vida, prav tako se udeležite popoldanskega shoda v Velenju občani iz St. Janža, St. Ilja, St. Andraža in Škal, da se osebo prepričate, kaj hočemo.

Celo borni „sadjavec“ kot edino pijačo kmetskega trpinā so obdālili, vojne dobičkarje pa so zakrili. V boj za Staro pravdo!

Dne 26. septembra ob dveh popoldne bo v Gornji Poljskavi zborovanje SKS., na katerem bo govorilo več poročevalcev. Na tem zborovanju se bo razpravljalo o sedanjem položaju države, carini, uvozu in pripravah za volitve v ustavotvorno skupščino. Po zborovanju bo prosta zabava s srečelovom, šaljivo pošto, tekmo v vrečah in plesom. Kmetje in kmeticie, udeležite se zanesljivo te prireditve naše prave kmetske stranke! Na svidenje torej!

Kmetski tabor

priredi v Zelimlju pri Ljubljani krajevni odbor SKS. za Zelimlje in Golo v nedejo dne 3. oktobra ob dveh popoldne pri Perčiču. Po zborovanju bo domača zabava.

(Pesnica.) Zadnje nedejo je bil tu dobro obiskan shod, ki so se ga udeležili kmetje iz vseh sosednih občin. Na shodu so govorili tovariši Kušar, Lipovšek in Mermolja ter tovarišica Lipovščakova.

(Kmetski shod) v Šmartnem ob Dravi, ki je bil zadnje nedejo, je prav dobro uspel. Podrobnejše poročilo nam je obljubljeno.

(Središče ob Dravi.) Boj za „Staro pravdo“ zaznamuje tudi pri nas velike uspehe. Kmetje iz vsega okraja se živo zanimajo za našo „Samostojno kmetijsko stranko“. Vsaj gre tu edino le za to, da se združimo vsi kmetje in kmetski delavci v eno samo trdno celoto v obrambo našega stanu. Gre predvsem in edino za naš obstoj. V nedejo dne 12. septembra smo imeli v tukajšnji soli ob veliki udeležbi krasno uspeli shod naše stranke. Videli smo na tem shodu tudi kmete iz oddaljenejših občin, osobito iz Ormoža i. dr. Navdušenja je bilo vsesplošno. Poročila sta tovariša Drogenik in Sancin. Kmetje, le krepko naprej za našo pravično stvar in združimo vse, kar od grude živi, na skupno delo!

O naših slovanskih tovariših.

(„Seljački savez za Hrvatsko“ in demokrati.) Ako je verjeti demokratskim časopisem, je izjavil na konferenci v Osijeku zastopnik „Seljačke saveza“, da bodo šli kmetje pri volitvah skupno z demokrati, ki imajo enak program, kakor kmetje. Zastopnik je pripomnil, da pričakujejo organizirani kmetje, da se lista demokratske stranke ne bo sestavila brez sporazuma s „Seljačkim savezom“.

(Dalmatinci v Macedoniji.) Dalmatinski poljedelski delavci so strokovnjaki pri obdelovanju zemlje, pri tem pa varčni in napredni ter imajo svoje glasilo „Težačka (delavska) sloga“. Vlada je vse to vpoštevala ter povabila male posestnike in delavce, naj se naselijo v Macedoniji, kjer jim je prepustila brezplačno 1300 ha rodovitne zemlje. Blizu Strumice je že nastala prva dalmatinska naselbina.

(Čehoslovaki.) ki so po nekaterih pokrajinah naše države, posebno v Banatu in v Slavoniji, pred vsem okoli Daruvara, Požege in Belovara, gusto naseljeni, štejejo kakih 60.000 duš. Ti ljudje so skoraj izključno sami kmetovalci, in sicer jako umni in napredni kmetovalci, tako da vsi poznavalci razmer priznavajo, da so zelo pripomogli do umnega obdelovanja zemlje v omenjenih krajih, kjer je njih način umnega kmetovanja posnemalo tudi domače prebivalstvo. Politično so zastopani v narodnem predstavništvu po enem zastopniku, bratu slovečnega legijonarskega generala Štefanika, ki je lani na potu v svojo slovaško domovino smrtno ponesrečil blizu Bratislave (Požuna). Doslej so bili jugoslovanski Čehoslovaki politično neorganizirani in so se cepili v razne hrvatske in srbske politične stranke. Kakor beremo v „Čehoslovakijskih Listih“, ki izhajajo v Zagrebu, so se organizirali sedaj Čehoslovaki v lastni politični stranki, ki se zove „Čehoslovadska pokrovača rolnička stranka“ (Čehoslovadska napredna kmetijska stranka).

noč podrle in pokopale pod seboj vse učiteljstvo, oziroma, da bi na njegovo mesto prišli strastni strankarji SLS. Tako se je zgodilo, da je pisal župni urad . . . , da ne bo podpisal šole, v kateri se goji strankarska gonja proti duhovščini in brezverstvo. Župnik L . . . k v St. J. je odklonil kmetskemu fantu izdajo krstnega lista, ki ga je hotel imeti za vstop v šolo, z utemeljitvijo, da se tam ne bo ničesar naučil. Drug župni urad ni sprejel uradnega pisma itd. Dragi kmetje, iz tega je razvidno, kaj hočejo klerikalni močotci doseči. Kmetijska šola je mesto, kjer se naši kmetski mladinci odpru glave, kjer se nauči samostojno misliti in kretati, da ji ne bo treba hoditi po navete k vsevedni duhovščini. Naša duhovščina hoče imeti za bito in neumno kmetsko mladino, ker samo tako lahko ujame v svoje organizacije. Gospoda! Vaše želje se Vam ne bodo uresničile. Naših kmetijskih šol ne boste uničili in tudi ne njih učiteljstva. Naloga vseh pristašev SKS. je, da v obilnem številu priglāša svoje fante k obiskovanju kmetijskih šol. Vodstvom kmetijskih šol pa svetujemo, da se za priporočitev učencev obračajo raje na šolska vodstva, kakor na župne urade, ker pozna učitelj bolje učenca, kakor duhovnik, kateri ga uči le dve uri na teden. Čim več bo izobraženih kmetocev, tem bolje bo kmetskemu stanu. Izjavljamo, da sem ta dopis brez vpliva s strani kakega organa kmetijskih šol napisal. Slišal sem slični pogovor dveh strokovnjakov v vlaku. — Absolvent kmetijske šole.

„Trgovski list“.

Bogatejši posestniki!

Zavedajte se, da je naše delo, združeno s hrvatskimi in srbskimi kmeti, delo v varstvo zasebnega imetja. Zato nas podpirajte in ne glejte nas z zadovoljstvom od daleč! Naše delo je težko. Organizacija se ne ustvari sama, ampak zanjo je treba mnogo dela in denarnih žrtev. Zdrāmite se torej in prispevajte za SKS.! Dajte raje sedaj nekaj, kakor pa kesneje vse in še življenje po vrhu!

Pozdravljamo ustanovitev te samostojne kmetske stranke naših bratov Čehoslovakov, dobro vedoč, da jih bomo našli povsod tam, kjer bo šlo za prospeh našega naroda in za prospeh kmetijstva, na naši strani kot zveste soboritelje za osamosvojitvev kmetskega ljudstva od tujega jarma.

(Bolgari naj nam bodo za vzgled!) Bolgarija je kmetska država, v kateri vladajo in odločujejo res kmetje, vsaj je sam ministerski predsednik vzet iz kmetskih vrst. Bolgarsko ministrstvo presnavlja državo res v socialnem zmislu, dočim ima naše ministrstvo v Beogradu za vse samo besede. — Na Bolgarskem je že izvedena agrarna reforma. Ena družina sme imeti le toliko zemlje, kolikor je more sama obdelovati, namreč 30 ha njiv in 50 ha gozdov in travnikov, skupno 80 ha sveta. Zemlja, ki je nihče ne obdeluje, odkupi država ter jo proda nato po nizki ceni posestnikom, ki nimajo zadosti njiv. To velja tudi za občinska, cerkvena in samostanska posestva. — Tudi novi davki so prirojeni tako, da ščitijo kmetovalce ter pritiskajo bogataše in špekulante. Letni dohodki do 20.000 levov so obdačeni z 2 odstotkom, dohodki od 20.000 do 30.000 levov z dva in pol odstotka itd. do 27 odstotkov za dohodke do enega milijona. Dohodki čez dva milijona so obdačeni s 35 odstotki. Podjetja so obdačena tako-le: banke, zavarovalnice in trgovske družbe s 6 do 32 odstotki; industrijska podjetja s 5 do 30 odstotki; kreditne in konsumne zadruge z 2 do 23 odstotki; produktivne zadruge z 2 do 22 odstotki. Nasprotno pa so davki za industrijo, ki proizvajajo poljedelsko in drugo potrebno orodje, zelo nizki.

svojem močniku, strādaj in ubogaj! Gospodaril, govoril in vladal z bičem nad teboj bo že kak izprijen frakar! Čudno, zares čudno, da ravno kmet, ki tvori 80 odstotkov prebivalstva naše države, ne sme misliti po svoje, si ne sme urediti državnega gospodarstva po svoje, ne sme vladati sam nad seboj, ako noče, da bi ga hudič vzel! Čudno, zares čudno, da je hudič ustvarjen samo za kmeta!

(Nevarno razburjenje.) Klerikalci ne morejo preboleti tega, da smo povečali „Kmetijski list“. — Ta predrznost, da se upa stranka, katero so proglasili za propadajočo, razširiti svoje glasilo, namesto z njim vred izginiti — izumreti, presega pač vso prefriganost in vzdržnost klerikalnih možganov. Dragi „prijatelji“, doživeli boste marsikako razočaranje, ki vam ne bo ljubo. Lista nismo povečali zaradi proste trgovine, ampak zaradi tega, ker je bil premajhen in je bilo njegovo povečanje že pred pol letom sklenjeno v seji načelnitva SKS. Povečanje pa tedaj ni bilo mogoče, ker ni imela tiskarna potrebni strojev. Kakor hitro je začel veliki novi stroj v tiskarni delovati, je bila takoj tiskana na njem prva razširjena številka našega lista. To pa bi se zgodilo tudi, če bi Protič in Korosec še vedno „kšeftala“ s svojo „Sredinjno“. Lažete, da je rekel Urek (proti komu?), da smo stali z listom na robu propada. Da nimamo nakupičenih milijonov, je resnica, četudi ste nas vse naredili za „kapitaliste“. O tem, kdo je kapitalist in kdo ima na kupe naverženega denarja, pa vprašajte tajnika SLS., drja. Kulovca, ki je trdil: „Denar imamo samo mi (klerikalci), ker imamo za druge „Gospodarje zvezo“, posojilnice i. dr. „Gospodar“ pa „fehta“ in „jamra“ kakor kak revež. Ali vam še ni dovolj, požeruhi!“

(Osebnosti.) Listi „zvezarjev“.

Zlasti „Slovenski gospodar“, otvarjajo najpodležji in najbrezčastnejši volilni boj, ki se ga poslužuje samo popolnoma propadla družba, kateri nima drugih poštenih sredstev. To so osebni napadi, intrige in obrekovanja. Gospodje „zvezarji“! Mi vodimo boj za načela, za stvar in za naš obstoj. Osebni boj obsojamo kot boj moralno popolnoma pokvarjene zaplotne fakinaže brez časti in poštenja. Tak boj ne bo povzdignil ugleda onih, ki ga začenjajo, temveč pričal bo le o njih propadajoči kulturi. Zato ga zavrčamo in odklanjamo. Zato se nismo spustili v ta boj, četudi smo bili sto in stokrat izživani. A vsaka mera je enkrat polna. Ako nam kmeto v ta sirovi način političnega boja usilito vi „olikani inteligenti“, ki hočete veljati za nekaj vzvišenega nad nami in ki vam vaš poklic — duhovništvo — nalaga moralno dolžnost, nam dajati dobre vzglede, tedaj se bomo pa seveda branili z istim orožjem. A mi si umijemo roke, odgovornost za vse, kar nastane iz tega boja, boste nosili vi. Vedite, da je tudi ta naša orožarna prenapolnjena in da bomo ne s sumničnjem in frazami kakor vi, temveč z zadostnimi dokazilnimi sredstvi prebrskali vaše „Demostene“ in pogledali, imata li žulje ona dva vaša glavna voditelja, katerim je celo pod streho „Slovenskega gospodarja“ in tam na severnem koncu Maribora delala neka božja zapoved, ki je srednja, pa vendar ni na sredi, veliko preglavice. Zbudili bomo spomine na same lepe in razne orgije iz življenja na Poljskem onemu uredniku „Slovenskega gospodarja“, ki ima v Ljubljani šest vojnih tovarišev iz Poljske. Pogledali bomo na prste vašemu edinem poslancu-kmetu na Staškem, če še morda nosi žulje storjenih „ljubznavnosti“, valed katerih je njegova zakonska žena morala v prognanstvu umreti itd. itd. Naš kmet je dostojen in spoštuje pravičnost nad vse. Zato torej in le zato ne bo vračal batina s poljubni. Kar boste sejali, to boste tudi želi!

(Agrarni ravnatelj) je postal v Ljubljani poverjenik dr. Friderik Lukan, za inšpektorja pa sta imenovana V. Pulik in dr. Slapja.

(Draginski doklade državnim uradnikom) so se določile dneвно od 100 do 180 kron, kar bo povzročilo državi 2000 milijonov kron izdatkov na leto. Kam bo privedlo to večno draženje in zvisanje?

(Novo zavarovalno družbo) mujejo slovenske banke v Ljubljani.

Od obveznikov, katerih davek je višji nego 1200 kron, se bo pobiralo namesto dosedanje vojne in pokrajinske doklade 170 % enotne državne doklade na splošno pridobnino, od onih pa, kateri plačajo manj kot 1200 kron davka, 130 %.

Na rentni davek, ki se vpošteva z odbitkom pri dolžniku, in na davek od tancijem, ki se povečuje od 10 na 15 %, se bo plačevalo državne doklade 100 %, in na rentni davek, ki se odmerja na podlagi davčnih prijav, se bo plačevalo namesto dosedanje vojne in deželne doklade 170 % enotne državne doklade. Minimum (§ 125., št. 7, zakona o osebnih davkih) se zvišuje od 1600 na 2200 kron.

Interesantno je, da se davke pač predpisuje v dinarski valuti, da pa se minimum površa namesto štirikratno, le enkratno.

Davčni obvezniki po drugem poglavju zakona o osebnih davkih bodo plačevali namesto dosedanjih 20 % vojne in 55, 70, oziroma 80 % deželne doklade, razen rentabilitetne doklade, enotno državno doklado 90 %.

Od davkov na plače oseb, ki so oproščene od avtonomnih doklad, se bo pobirala namesto dosedanjih deželnih doklad 70%na državna doklada, tako da bodo taki uslužbenci oproščeni državne doklade in doklade za samoupravne zaklade, ako njihova skupna letna plača ne presega 30.000 kron.

Takse, ki so bile vpeljane za vso kraljevino že letošnjo pomlad in ki so nas potisnile iz nivoja moderne države na stopnjo srednjeveškega špirtel-sistema, so dovolj znane in mi jih ni treba posebej navajati. Zakon o vojnih dobičkih, ki je uveljavljen z nezadostno izpremembam, je bil že od različnih strani podrobno v svojih posledicah razmotrivan, da mi jih tu ni treba ponavljati. Preostaja še kot posebnost invalidski davek, ki se računa kot pribitek na odmerjeni neposredni davek, torej zemljiški in hišni davek, pridobninski in dohodninski davek; plačarino, rentni in tancijemni davek. Najnižja postavka pri 80 kronah neposrednjega davka znaša na invalidski davek 8 kron ali 10 % in se potem polagoma stopnjuje do 20 %. Ta davek se ima porabiti za invalidske podpore in druge potrebe socialnega skrbstva, ki znašajo za Slovenijo nad 30 milijonov kron.

Vse te reforme so po večini asanacija relacije in začetek prehoda od kronske valute v dinarsko valuto. Njih posledice so za naše gospodarstvo bolj dalekosežne, kakor se nam na prvi pogled zdi.

Strankine vesti.

(Volilni shodi so prosti.) Z ozirom na razpisane volitve sme vsakdo sklicati shod, ki ga ni treba nikjer prijaviti. Le shodi pod milim nebom se morajo prijaviti. Vsak sklicatelj shoda pa mora nastaviti reditelje.

(Somisljeniki na delo!) Od prihodnjih volitev je odvisen blagor našega stanu. Vsak mora storiti svojo stanovsko dolžnost. Naši krajevni odbori naj imajo popisane v svojem področju vse moške, ki so dopolnili 21. leto. Popisane je treba od osebe do osebe pripravljati za volitve ter jih utrjevati, da zanesljivo volijo z edino pravo kmetsko stranko.

Dopisi.

(Z Doleujskega.) Kmetskimi starišem. Na strokovnih kmetijskih šolah se prične v jeseni novo šolsko leto. Že od nekdanj jo navada, da se razpiše sprejem učencev v dnevnikih in da se ravnateljstvo obrne za priporočitev boljših učencev na županstva in župne urade. Tako se je tudi letos zgodilo. Ampak glej čudo! Naša duhovščina ugovarja s tako strankarsko gonjo, da v svoji klerikalni zaslepljenosti in sovraštvu do kmetijskih šol noče te stvari podpirati, oziroma da še odsvetuje kmetskimi fantom obisk kmetijskih šol. In zakaj? Zato, ker so vsi naši vrli strokovni učitelji in vodje šol prietaši „klerikalne proklete“ SKS. In za pokoro bi ti demagogi radi videli, da bi se vse kmetijske šole kar čez

prazne posode naj pomislijo, da bodo sokrivci padanja vinskih cen in da bodo škodovali samemu sebi, če posode, ki je sami ne potrebujejo, drugim ne prepuste in jih na ta način primorajo, da prodajo le-ti vino za vsako ceno.

Vinarske in kletarske zadrugel! Priskočite na pomoč tistim posestnikom, ki nimajo svoje posode! Odkupite jim vino proti gotovi naplati in poznejšemu obračunu! Storitve svojo dolžnost v interesu posameznih kakor tudi v obnem interesu!

Vinogradniki! Če hočete doseči za letošnji pridelek cene, ki bodo v primernem razmerju z današnjimi ogromnimi pridelovalnimi stroški, je neobhodno potrebno, da se ne-le ne prenaaglite pri odprodaji, temveč da posvetite tudi kakovosti pridelka čim večjo pažnjo. Kakor veste, je povpraševanje po boljšem vinu zelo veliko in se ponujajo za tako vino jako visoke cene. Letnik 1917. je takorekoč izčrpan. Letnika 1918. in 1919., ki se še nahajata deloma v naših kletih, prideta pri tem komaj v poštev, ker njihju kakovost ne odgovarja zahtevam. Zatorej ima letnik 1920., ki obeta pod gotovimi pogoji izborno vinsko kapljico, najboljšje šanse glede odprodaje po dobrih cenah. Samo razmere je treba izkoristiti.

Razvitek grozdja je letos, kakor znano, zelo neenak. Na enem in istem trsu se nahaja često skoro zrelo grozdje poleg napol zrelega in popolnoma zelenega kakor tudi poškodovanega več ali manj po oidiju. Ako bi tako grozdje skupno potrgali in izprešali, bi dobili le vino slabše kakovosti, kakršnega pa že itak imamo dovolj po kletih izza zadnjih dveh let. Če hočemo doseči pod danimi razmerami boljšo kakovost, se pred vsem ne smemo prenaagiliti s trgatvijo, to se pravi, počakati moramo z njo dotlej, dokler ni dozorela večina grozdja. Nikakor se naj torej ne začne s trgatvijo že ta mesec, kakor se namerava. S tem pa še ni rečeno, da ne bi smeli grozdja, ki gnije ali se vsled pokanja suši, poprej potrgati ali, kakor se pravi, podbirati. Ravno narobe! Podbiranje se priporoča povsod in nadaljnemu razvoju ostalega grozdja je le v korist, če se bolno grozdje čim prej odstrani. Z glavno trgatvijo je pa, kakor že rečeno, pričeti šele tedaj, kadar dozori večina grozdja v vinogradu, in sicer je treba porezati najprej vse lepo, popolnoma dozorelo grozdje. K zrelemu grozdju spada tudi nagnito grozdje, če ni napadeno po zelenem plesnivcu. Navadna gniloba zrelega grozdja je namreč takozvana „žlahtna gniloba“, o kateri se lahko prepriča vsakdo, če poskusi tako jagodo in spozna, da ima sladek in prijeten okus. Ravno to grozdje daje najboljšo vinsko kakovost. Ostalo, manj dozorelo grozdje in grozdje, ki je ali zeleno, ali ki napol zrelo gnije, ali ki je vsled oidija močno bolno, pa se pusti pri glavni trgatvi še na trti in se ga šele pozneje potrga, izpreša in spravi. Na ta način dobimo tri vrste vina, in sicer: 1.) podbirino (iz gnilega in po oidiju napadnega grozdja), 2.) vino iz lepega grozdja in 3.) vino iz nezrelega, slabšega grozdja. Prvo in zadnje vino, ki se spravi skupno, daje več ali manj okusno in zdravo pijačo za domačo rabo, oziroma tudi za prodajo pri lokalni potrebi, srednje vino pa tvori kvalitetno vino in je glavni vinogradnikov zaklad.

Srednjim in večjim vinogradnikom se priporoča, da trgajo in prešajo tudi posamezne vrste posebe ali vsaj skupno po dve taki vrsti, ki se obojestransko v svojih lastnostih izpopolnijo, kakor n. pr. burgundec ali rulandec in silvanec, silvanec in drobna ali laška graševina, laška graševina in žlahtnina itd. Tako se naredi sortna vina, po katerih bo gotovo še večje povpraševanje. Naprava sortnih vin se priporoča odselej tudi takim vinogradnikom, ki imajo mešane nasade. Vsaj se itak dobe dandanes povsod delavci, ki poznajo posamezne vrste in se jim to delo lahko zaupa. Zamude in nekoliko večjih stroškov, ki nastanejo vsled sortiranja, pa se naj nikdo ne ustraši, ker mu bo to z boljšimi cenami, ki jih bo dosegel vsled sortiranja, bogato povrnjeno.

Vinogradniki! Enkrat za vselej vam bodi povedano: „Časi, ko se je

dalo prodati vsako čmigo za dobro vino, so končno minuli! V Jugoslaviji se bodo dala prodati za primerne cene le kvalitetna vina. Največji vpliv na visoko kvaliteto pa ima umno sortiranje grozdja pri trgatvi in umno kletarenje. Posvečajte torej trgatvi in sortiranju posebno pažnjo! Navadite se tudi umno kletariti ter ne pozabite nikoli, da tvori snaga tri četrtine umnega kletarstva!“

Slednjč se občinska zastopstva vinorodnih občin (občinski predstojniki) nujno naprošajo, da objavijo ta

razglas na običajen način ter da v interesu vinogradnikov ukrenejo vse potrebno, da se v občini izvoli odbor, ki naj stopi z drugimi merodajnimi krogi okoliša v doliko ter določi povprečne stroške pridelovanja ene litra vina v dotičnem okolišu, oziroma za letošnje vino minimalno ceno, pod katero se vinogradnikom ne priporoča vina prodajati.

Za mariborski vinarski in sadjarski odsek „Slovenske kmetijske družbe“:

Puklavec s. r. vinarski ravnatelj.

Književnost.

(Plebiscit v koroški Sloveniji) se zove priročna knjižica, ki jo je izdalo društvo „Gospodstvi zvon“ in jo je spisal društveni tajnik dr. Valentin Rožič. Knjižica je posvečena prvemu osvoboditelju Gospodstvi polja gospodu generalu Krsti Smiljaniću in je pisana v lahko umljivi hrvaščini. Knjižica ima praktičen zemljevid vsega koroškega ozemlja in še posebej natančno narisanoglasovalno ozemlje (coni A in B). Po-

sežno prikupljivo napravi knjižico slika koroškega narodnega trpina poslanca Franca Grafenauerja. Slika diči naslovno stran in je izvorno delo g. akademičnega slikarja prof. Šantla. Ze zaradi Grafenauerjeve slike je knjižica vredna, da si jo nabavijo vsi prijatelji prelepe Koroške in čestilci osvetelega koroškega prvoboritelja. Knjižico z zemljevidom, ki velja samo 8 kron in se dobiva pri društvu „Gospodstvi zvon“ v Ljubljani, toplo priporočamo.

Mali oglasi.

Na prodaj je **krava s prvim teletom.**

Drugo po dogovoru pri posestniku **Va-jentinu Babniku na Glinceh št. 9 pri Št. Vidu nad Ljubljano.**

Primerne prostore z vodnim obratom za kovaško in kolarsko izdelovanje raznih voz poleg mesta ali trga in železnice, z nekoliko zemljiščem vzamem v najem, eventualno kupim. Ponudbe na M. Ložar, Dragomelj, p. Domžale.

Novo prsno opremo

z nikljevimi okovi za dvoje konj, angleško opremo za ponija, več raznovrstnih oprem za težo i. dr. prodaja **Ivan Černe**, sedlar v Zgornji Šiški.

Mlinska sita

po zelo nizkih cenah nudi **J. Dolinar**, Smednik-Medvođe.

Suhe gobe,

laneno seme, kumno in vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni **Sever & Komp.**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Les. Kupijo se bukovi, hrastovi in smrekovi hlodi za žago.

Ponudbe na naslov: **Ivan Šiška**, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.593, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prasiče in za vsako živino, lekaruarji, trgovci, drogisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane K 30-50 in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, erbedice, kožne bolezni in izpuščaje; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 12-50.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Pravi najboljši bakreni kotli za žganjekuho so došli.

Dobivajo se pri tvrdki **Fr. Hitti v Ljubljani**, Sv. Martina cesta št. 2.

Tvrdka Paternost & Remic, Ljubljana, naznanja vsem svojim cenjenim odjemalcem, zlasti v okrajih:

Velike Lašče, Bloke, Cerknica, Loški potok, Lož in Prezid, da je ustanovila v Velikih Laščah pod kolodvorom v prostorih gosp. Alojzija Hočevarja svojo podružnico:

Zalogo in prodajo deželnih pridelkov na debelo, kjer bodo cenjeni odjemalci dobili vedno in po najnižji ceni, zlasti koruzo, oves, moko itd. in sicer vsako množino nad 100 kg. Vreče je poslali, oziroma prinesli s seboj.

Pnevmatike za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah

M. Kuštrin, Ljubljana, Dunajska cesta št. 20; telefon št. 470. Podružnica: Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Več gozdarskih voz

za prevažanje lesa iz gozda, kakor tudi

volovske vprege

kupi „Impex“, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Ustanovljeno 1893. **Štampilje** iz kavčuka in kovin. Katalog franco.

Pečati. Klišeeji za tisk. Sablone. Vzdvodne tiskalnice. Modeli za predtiskanje perila.

Novo! Datum-štampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE graveur Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Brata SEVER LJUBLJANA-KOLIZIJA. Zaloga **TONIŠTVA** IN Tapelniška delavnica. **Vabiva na ogled.**

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in okovje, cement, traverze, pločevine in sploh železnino, naj se obrne zaupno na tvrdko

Zalta & Žilič vintroga na drobno in debelo v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 10 (Marije Terezije cesta).

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, pridobujte v našem listu. Velikost pričujočega poziva stane za „Male oglase“ 24 K, polovica tega prostora 12 K. Najmanjši oglas 8 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Alojzij Vodnik 500 nagrobnih spomenikov vedno v zalogi, dalje 15 vrst marmorja za pohištvene oprave, rodbinske grobnice, mavzoleji, umetniški portreti iz marmorja, razna cerkvena dela, mlinski kamni i. t. d.

Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Veležganjarna v Ljubljani M. Rosner & Co. naslednik

VIKTOR MEDEN

prodaja fino pristno blago lastnega izdelka: slivovico, brinjevec, sadjevec, rum, konjak in razne likerje po najnižjih cenah.

Kupuje sadje vseh vrst, pripravno za kuhanje žganja. Telefon 71.

Šivalni stroji za obrtno in rodbinsko rabo so dospeli. Dobe se tudi posamezni deli, igle, olje za stroje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače i. dr. **IOSIP PETELINC** v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 7.

Električna razsvetljava! Popolne napeljave v mestih in pokrajinah. Kompletne naprave građi in vsakovrstne instalacije izdeluje po najmodernejših principih in po najkulantnejših pogojih **tvrdka „Svetla“** Centrala: LJUBLJANA, Mestni trg 25. Podružnica: ZAGREB, Frankopanska ul. 2. Ponudbe in pojasnila so na željo vsak čas brezplačno na razpolago.

Poljedelski stroji. Mlatilnice za ročni in vratilni pogon, vratila, čistilnice, slamo-reznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzoparilniške, bakrene (kufrene) kotle za žganjekuho in druge stroje. ima vedno v veliki izbiri v zalogi lastnica po umrlim soprogu **Francu Hittiju v Ljubljani, Sv. Martina c. 2.** Edina zaloga poljedelskih strojev tvornice **Umrath & Komp.**

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi Prometa v prvih treh mesecih nad 10,000.000 kron. **4%** brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.